

VESTNIK

NOTICIERO

174
174
348

1968/II.

XIX.

last

*blooding.
protection*

VESTNIK je glasilo slovenskih svobodnjakov, vključenih v ZLSPB. Izdaja ga konzorcij. Predsednik Edi Škulj, Ramón Falcón 4158, Suc. 7, Buenos Aires
Ureja uredniški odbor. — Upravnik Janez Kralj, Ramón Falcón 4158.
Sucursal 7, Buenos Aires.

VESTNIK (Noticiero) es el informativo de los combatientes anticomunistas eslovenos. Editor y redactor responsable: Eduardo Škulj, Ramón Falcón 4158,
Sucursal 7, Buenos Aires.

VESTNIK (Noticiero) is the voice of slovenian anticommunist veterans
Ovitek: arh. Jure Vombergar.

Naročnina: Argentina 500 pesov, Južna Amerika: enakovrednost v dolarjih,
ZDA, Kanada: 3.50 dolarja, Evropa: enakovrednost ameriško-kanadske naročnine. — Za letalsko dostavljanje doplačati 3.50 dolarje.

Imprenta: Talleres Gráficos Vilko, Estados Unidos 425, Bs. Aires (33-7213)

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 923.973 — 14-2-1967

VESTNIK-NOTICIERO

1968/II — 17/5/68

Director: Eduardo Škulj, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires (7)
Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 923.973 — 14-2-1967

La revolución Comunista en Eslovenia

Puede decirse, que uno de los pueblos más afectados por el conflicto bélico de 1939—1945 ha sido precisamente el esloveno: siendo uno de los menos numerosos de Europa ha sido arrastrado sin piedad en el torbellino de la guerra que finalmente desembocó en una cruenta revolución comunista.

Cuando se establezcan definitivamente las cifras de caídos en los frentes de batalla o en la lucha revolucionaria, no podrá el historiador menos de estremecerse ante la gravedad de la tragedia de la nación eslovena de esos años.

Hubo, sin embargo un saldo positivo, fruto de esa terrible tragedia: una valiosísima experiencia, profunda y humana, de conocer de cerca, en su esencia, el mal más temible que afronta la civilización de los tiempos modernos, el comunismo.

Después de la ocupación de nuestra patria por las fuerzas nazis y fascistas, en el año 1941 los comunistas sólo han decidido formar el "Frente de Liberación" y luchar por "la libertad", una vez comenzadas las hostilidades entre Alemania y la Unión Soviética, mientras que pocas semanas antes fesejaba la invasión hitlerista en nuestro suelo patrio.

Al declarar "la guerra santa" contra los invasores, admitieron entre las filas de los guerrilleros tan sólo a los que aceptaban su mando y su ideología. Una pequeña minoría, como lo han sido siempre los comunistas en Eslovenia, comenzó a aplicar sus métodos dictatoriales al imponer sus planes y programas de lucha. Pero esos planes no tendían hacia una auténtica liberación del yugo extranjero.

El "Frente de Liberación" sólo ha sido un medio para copar el poder en un país que por su contextura espiritual nunca podría ser marxista. Los comunistas durante cuatro largos años utilizaron ante el mundo entero el disfraz de "libertadores" para llevar a cabo sus siniestros planes. En el campo de batalla han sido derrotados por las fuerzas democráticas del país, hasta que las tropas soviéticas inclinaron la balanza de las fuerzas en favor de los comunistas.

El comunismo no ha traído la libertad. Al tomar el poder inició una verdadera dictadura del Partido. Como régimen propulsor de mejoras para los humildes y reformador de las "caducas" estructuras sociales, debió haber traído la felicidad al pueblo trabajador y mediante el sistema "socialista" una verdadera democracia popular. Sin embargo, no hay tal democracia, todo está en manos del omnipotente partido; en cuanto a las mejoras sociales, tan sólo han sido beneficiados los que han sabido copar a tiempo y con astucia los puestos de control y dominio, grupo que constituye la "nueva clase", según la expresión de Djilas. El nuevo régimen comunista, al no poder conquistar las masas populares, optó por afirmarse debilitando a las mismas mediante una sistemática corrupción moral que hizo estragos especialmente entre la juventud. Siendo ellos mismos materialistas, tal concepción de vida debía difundirse a toda costa, infectando así gravemente a toda la nación.

Para una sana evolución de la humanidad es indispensable que todo individuo viva en una relación de respeto y consideración hacia el prójimo y que sienta la protección decidida de su fuero íntimo por parte de la Autoridad Pública. El comunismo no admite tal cosa; si bien reconoce una pretendida libertad externa, que frecuentemente lleva al libertinaje, aplica su más estricto control sobre el que quisiera refugiarse en el santuario de su conciencia y de su alma. Ya que el comunismo no salvaguardó la libertad de la nación eslovena, tampoco protegió la libertad de la persona humana y esclavizó tanto al hombre individualmente cuanto a la nación como ente colectivo.

El mundo libre y democrático debe pues meditar seriamente sobre lo siguiente:

Tanto la Unión Soviética como el comunismo en nuestra patria, habían prometido, entre otras cosas, la libertad y la felicidad para todos los tiempos. La realidad presente desmiente categóricamente esas promesas. Una parte considerable de Europa, a la que pertenece también el pueblo esloveno, sufrió la opresión de un régimen instaurado por la fuerza.

Conociendo la execrable magnitud de la mentira comunista sentimos el deber de proclamar a todos los pueblos que estamos dispuestos a desmascararla en todo instante y frente a todos los que deseen acompañarnos en nuestro camino. Tal es el sentido de nuestra misión en el mundo, aún libre, en que vivimos.

La lucha del pueblo esloveno contra el comunismo dice claramente que no quiere aceptar tal sistema de vida. Por ello esperamos que llegará el día en que entre todas las naciones también a la eslovena le sea reconocido su derecho a la dignidad, al respeto y a la consideración por parte de los más fuertes.

Lo más sagrado brota de la sangre. Por ello podemos abrigar la esperanza del triunfo del amor entre los pueblos y los individuos. También nosotros queremos cooperar, con todo nuestro idealismo, en la construcción de un mundo más justo, de un mundo, donde nos sea posible ocupar el lugar que nos corresponde entre las naciones de igual pensar y sentir. La unión y el amor nos deben llegar firmemente en una comunidad que no será friamente cosmopolita y sin conciencia, sino llena de una auténtica valoración de las libertades nacionales y de la persona humana como individuo.

2 5 D E M A Y O

**AL RECORDAR EL GRITO DE LA LIBERTAD
DE LA NACION ARGENTINA ELEVEMOS
NUESTROS CORAZONES AL TODOPODEROSO
PIDIENDOLE NOS AYUDE EN LA
NUEVA LIBERACION DE LA NACION
ESLOVENA**

Hammar skjöld nas uči

Leta 1953 je bil Dag Hammar skjöld poklican za generalnega tajnika OZN. Bil je deležen velikega zaupanja državnikov in svet ga je občudoval in slavil. Za fasado velike slave in uspehov njegovega na videz tako harmoničnega življenja pa se je skrival njegov notranji razvoj, o katerem je javnost zvedela šele iz njegovega „Dnevnika“.

Leto za letom je Hammar skjöld vnašal v svoj „Dnevnik“ zapiske. Ko je bil leta 1953 poklican v New York, je zapisal: „Za minulo — hvala, za vse kar pride — da!“ Brez dvoma je, do tu govori o Bogu. Dotaknila se ga je mogočna roka, pred katero je prej bežal, saj pravi takole:

Bog — središčna misel državnika.

„Bog posega v naše življenje v odločilnem trenutku — kot sedaj. Ko pride ura, vzame svoje. Kaj moreš pripomniti Tvoja molitev je bila vendar uslišana! Bog stori, kar se mu zdi prav, čeprav tebi trenutno to ni všeč.“

Dne 7 aprila 1953 je citiral Tomaža Kempčana: „V Bogu so zasidrani in utrjeni, zato se ne povišujejo. Vse dobro, kar so ga prejeli, pripisujejo le Bogu in ne iščejo svoje časti; hočejo samo čast, ki jo daje edini Bog.“

In potem govori v novem jeziku, jeziku krščanskega mistika: „Posoda sem, Bog je pijača. In Bog je žejni Bog.“

Dne 26. septembra 1957 — bil je to zanj kritičen dan — pripomni: „Najboljše in najlepše, kar smo v življenju kdaj dosegli, je, da molčiš in pustiš Boga govoriti in delovati.“

Služba skupnosti v osebni harmoniji.

Hammar skjöld je že od svojih mladih let hrepenel spopolniti svojo osebnost. Dobil je v roke velike krščanske mistike, ko pravi: „Razlago, kako naj človek v svojem življenju služi skupnosti v popolni harmoniji s samim seboj kot članom duhovnega bratstva, sem našel v spisih velikih mistikov srednjega veka in pri tistih, ki pojmujejo ljubezen kot izobilje moči, katere so napolnjeni, ako živijo v samopozabji in izpolnjujejo svoje dolžnosti v trudu in trpljenju so zato srečni.“

Resnica, da smo v božjih rokah, ga je nagnila, da je želel:

„Daj, da bom čist v mislih — da Te bom mogel videti;

daj, da bom ponižen — da Te bom mogel slišati;

daj mi ljubeče srce — da Ti bom mogel služiti;

daj mi vero — da bom mogel v Tebi ostati!“

Dne 30. marca 1956 je zapisal: „Jezus bo ležal v smrtnem boju do konca sveta, a mi med tem časom ne smemo spati!“

— — —

Vsakdo, kdor bo hotel delati za dosego novega 29. oktobra, naj se spomni Hammar skjölda.

„Nikoli ni bilo število slovenskih izobražencev (na Koroškem) tako visoko, nikoli pa tudi ni bil prepad predvsem med mladim intelektualnim rodom in tistimi, ki stojijo danes na čelu manjšinskih organizacij in ustanov tako globok...“ (Vladimir Vremec v članku „Koroški Slovenci v slepi ulici?“ v tržaškem Mostu, št. 16 l. 1967.)

Vsi Slovenci v eno državo!

Nemško časopisje v Avstriji se razburja nad programom Narodnega sveta koroških Slovencev, ki je bil sprejet dne 2. januarja 1968 v Celovcu. To časopisje piše, da so zahteve Slovencev velike in da presegajo vse do sedaj izražene želje in bi se ustvarila država v državi, če bi jih povsem izpolnili. Slovenska manjšina — tako pravijo Nemci — ima vse kulturne in vzgojne zavode na razpolago, in če program v svojih zahtevah opozarja na primerjavo z Južno Tirolsko, je treba enkrat z vso jasnostjo povedati, da ob Adiži ni bilo nobenega plebiscita, kot je bil na Koroškem. In prebivalstvo se je po večini odločilo za Avstrijo.

Tako sodi nemško časopisje o programu, ki izraža lojalnost avstrijski državi in pripravljenost sodelovanja, zahteva pa nič več kot samo to, da se koroškim Slovincem kot avtohtonemu narodu priznajo osnovne narodne in državljske pravice.

Kaj bi nemško časopisje reklo, ako bi koroški Slovenci zahtevali — kar je v božjem in naravnem pravu povsem utemeljeno — združitve vseh Slovencev v eni hiši, pod eno streho, to je v eni državi? Gotovo bi označili to za izdajo, celo za veleizdajo. Pri tem ne bi pomislili, kako so se pred stoletji Nemci, razpršeni v številnih grofijah, kneževinah in kraljestvih prižadevali, da bi se združili v eni državi — v Nemčiji in so to tudi dosegli; in kako so se trudili in borili tudi Italijani, da se zedinijo v eni državi in so to dosegli; in kako se danes trudijo Nemci za združitev zahodne in vzhodne Nemčije. Slovenci pa ne smejo postavljati skromnih zahtev po enakopravnosti slovenskega jezika z nemškim na Koroškem, ki je zibelka slovenstva.

Razumemo koroške Slovence, da spričo težkih razmer, v katerih živijo, niso postavili v program tudi slovenskih državnopravnih zahtev. Saj so sedaj deležni napadov celo za program, ki izraža lojalnost avstrijski državi, ki se pa mačehovsko vede do njih.

Toda ne smemo molčati mi svobodni slovenski izseljenci, ko slovenske manjšine ne morejo govoriti in ko se oblasti v domovini nočejo zanje zadostno zavzeti. Mi svobodni slovenski izseljenci moremo in moramo pred svetovno javnost ponovno postaviti tisto državnopravno

zahtevo, ki jo vsebuje program Slovenske krščanske demokracije — SLS — iz leta 1954, ki se glasi v drugem odstavku prvega člena takole:

„Slovenski narod ima po naravnem pravu *pravico do svoje države*, da sam ureja svoje življenje, da vstopa v državne zveze ter sodeluje v družini svobodnih narodov. SLS stremi in dela, da bi slovenski narod uveljavil to svojo pravico in se *vez združil v slovenski državi*.“

To hočemo Slovenci: svojo državo in združitev vseh Slovencev v tej državi. Seveda pa je potrebno še preje osvoboditi slovensko domovino in jo rešiti iz komunističnih klešč. Ko bo ta prvi in najbližji cilj dosežen, pa je potrebno vse slovenske duhovne in materialne sile postaviti v boj za dosego združitve vseh Slovencev v eni, svobodni, suvereni in neodvisni slovenski državi, ki se bo — ako bo to ljudska volja — povezala z ostalimi, pravtako svobodnimi in suverenimi južnoslovanskimi državami v zvezo držav ali konfederacijo, kakor to predvideva program Slovenske krščanske demokracije.

Ali so morda te zahteve pretirane, krivične, nemoralne? Ali je slovensko občestvo v Avstriji, Italiji, na Ogrskem za vedno obsojeno živeti kot narodna manjšina v tuji državi in biti odvisno od drobtin, milosti in dobre volje večine? Slovenci smo na evropskem prostoru zgodovinski narod in od naše naselitve poteka že 1400 let, kakor pravilno ugotavlja program koroških Slovencev. Zato imamo polno pravico, da vsi združeni živimo svoje lastno narodno in državno življenje.

Morda bo kdo rekel, da ni v teh besedah političnega realizma, češ „meje se spreminjajo samo s krvjo“ in kako naj torej maloštevilni Slovenci mislimo na to, da bi si z vojno priborili zedinjenje in združitev.

Takim malovernim rojakom moremo odgovoriti tole: Ne vemo, ne kdaj in ne kako bomo uresničili svoj narodni in državno politični cilj. Popolnoma jasno pa je, da cilja nikdar dosegli ne bomo, če ga sploh ne bomo imeli.

Potrebno je torej imeti jasen cilj, jasen program. Vse ljudstvo mora biti v službi tega programa, čeprav trenutno ni videti njegovega uresničenja. V političnem življenju pogosto nastopajo nepričakovani dogodki, ki morejo prinesiti rešitev najtežjih problemov. Če je ljudstvo na to pripravljeno, bo znalo te dogodke izkoristiti sebi v prid. Pripravljeno pa bo seveda samo tedaj, ako bo imelo stalno pred seboj velik cilj: združitev vseh Slovencev v eni samostojni državi.

Rudolf Smersu

Nov komunistični zločin

Kam je izginilo skoraj 38.000 tržaških Slovencev?

Komunistični zločini niso prenehali leta 1945 s pokoljem slovenske narodne vojske, ampak se v raznih oblikah nadaljujejo vse do danes. Spominimo se na ugrabitve, mučenje in umore dr. Albina Šmajda, Mirka Bitenca, Boža Berlota, dr. Ivana Martelanca in njegove žene, ing. Martinjaka, ing. Vinka Koširja, urednika Slavka Uršiča, Hrvata dr. Protulipca.

Toda komunisti se niso zadovoljili samo s temi zločini. Njim je bilo na poti vse, kar ni bilo strogo komunistično. Slovensko ljudstvo jih je brigalo samo v toliko, v kolikor je bilo komunistično. Ker se npr. koroški Slovenci niso hoteli navdušiti za komunizem, so komunistične oblasti v Sloveniji in Jugoslaviji pustili koroške Slovence na cedilu. Niso jim pomagale ne moralno, ne materialno. Koroški Slovenci so morali sami — takorčitoč iz nič — ustvariti sredstva za svojo ohranitev. Če bi poslušali slovenske komunistične voditelje, bi danes na Koroškem ne bilo več Slovencev in seveda tudi ne slovenske gimnazije, Mohorjeve družbe in drugih glasnikov slovenskega življenja. Na Koroškem se komunistom ni posrečil slovenski narodni umor.

Pač pa se je komunistom v veliki meri tak narodni umor posrečil na Tržaškem. Bogdan Berdon je v števil. 15 slovenske tržaške revije „Most“ napisal odlično dokumentiran članek „O asimilaciji tržaških Slovencev“. V tem članku je Berdon z uporabo statističnih podatkov razgalil strahotno dejstvo, da se je število Slovencev po letu 1945 na Tržaškem znižalo za 38.000 oseb.

Ljudska štetja

Na ozemlju današnje tržaške pokrajine so leta 1910 našteji 70.032 Slovencev. Petintrideset let pozneje t. j. v letu 1945 so našteji točno isto število Slovencev. Pri ljudskem štetju v letu 1961 pa se je izjavilo za Slovence (ali slovensko govoreče) na tržaškem samo še 25.582 prebivalcev.

Naj navedemo še eno ljudsko štetje in sicer iz leta 1951. Tedaj je Zavezniška uprava v Trstu ugotovila, da je na tržaškem ozemlju 63.000 Slovencev.

Če vzamemo za pravilno to zadnjo številko, potem vidimo, da se je število Slovencev od leta 1951 do leta 1961 znižalo za 37.418 oseb.

V 25 letni dobi fašizma je število Slovencev — kljub strašnim izgubam v dveh vojnah, kljub fašističnim zločinom in nasilju in kljub številnemu izseljevanju — ostalo isto in to zaradi velike narodne zavednosti in

odpora proti asimilaciji. V povojni dobi pa se je v nekaj letih število Slovencev znižalo za okoli 38.000 oseb.

Kdo je kriv?

Kdo je povzročil in kdo je kriv, da se je na tržaškem področju pri ljudskem štetju leta 1961 izjavilo za Slovence samo 25.582 prebivalcev?

Edini krivci vsega tega so „slovenski“ komunisti na Tržaškem in njihova tako imenovana fratelančna politika. Besedo „slovenski“ smo dali pod narekovanje, ker so bili to sicer komunisti slovenskega rodu in jezika, toda brez vsake slovenske zavesti. Svetovna komunistična oblast je bil njihov cilj, slovenski narod pa jih ni prav nič brigal. Govorjenje o slovenstvu so smatrali za nepotrebne in celo nevarne meščanske nacionalistične izbruhe.

Tako se je zgodilo, da je doba stalinizma, fratelance (ozkega bratstva) z Italijani na škodo slovenstva) in internacionalizma v kratki povojni dobi izbrisala s tržaškega področja več kot polovico Slovencev.

Marsikdo bo vprašal, ali je sploh mogoče, da bi en narod mogel v tako kratkem času asimilirati ali použiti tako veliko število narodno zavednih prebivalcev drugega naroda. Znano je, da je od naselitve Slovencev na sedanji prostor ostala naša jezikovna meja na jugu nespremenjena. Kako je torej mogoče, da se je sedaj v nekaj letih zgodilo, česar se preje v tisoč in več letih ni moglo zgoditi?

Množična asimilacija Slovencev

Vedno so bili in bodo ljudje, ki iz posebnih razlogov sprejemajo drugo narodnost. Toda taki primeri niso važni in tudi ne odločilni za usodo nekega naroda. Važne in usodne so masovne ali množične asimilacije.

Na Tržaškem imamo opravka s tako množično asimilacijo. Kako je prišlo do te asimilacije?

Berdon pravi v razpravi, da je množično poitaljančevanje posledica potujčevalnih akcij. Komunisti so proglasili internacionalizem kot edino pravilno doktrino in zato je seveda slovensko levičarsko delavstvo vpisovalo svoje otroke v italijanske šole, da bi bili videti bolj internacionalni. Narodno zavest so komunisti proglasili za škodljiv kapitalistično meščanski pojem in so narodno zavedne Slovence zasmehovali ter jih zmerjali z „nacionalisti“, „Slovenarji“ itd.

Komunisti so razpustili Neodvisno socialistično zvezo, ki je bila slovenska levičarska politična stranka, ki je imela svoj strankin aparat, svoj časopis (edini slovenski dnevnik v Trstu), svoje predstavništvo v vseh izvoljenih oblastnih organih, svoje slovenske volivce. In kar je najhujše je to, da so komunisti istočasno z razpustom te slovenske politične stranke nasvetovali članom te stranke, da naj se vključijo bodisi v italijansko komunistično bodisi v italijansko socialistično stranko. To je slovensko, levičarsko usmerjeno delavstvo tudi res storilo in — narodno utonilo.

Usodna napaka

Nasvet, da naj se slovenski delavci vključijo v italijanske politične stranke, zlasti še v italijansko komunistično stranko (KPI), je bila usodna napaka. KPI je bila vedno proti tržaškim Slovincem med vojno in v vsej povojni dobi. Vodja italijanskega komunizma Togliatti je leta 1945 zahteval italijanstvo Trsta ter zahteval Trst za Italijo, čeprav je ta „kapitalistična“, ter je bil proti temu, da bi bil priključen komunistični Jugoslaviji: bil je torej najpreje Italijan in nato šele komunist dočim so bili slovenski komunisti najpreje komunisti in nato šele — ali sploh ne — Slovenci. Tudi Togliattijev naslednik L. Longo je obsodil „nacionalistične in šovinistične zahteve slovenskega ljudstva po priključitvi Trsta Jugoslaviji.“

In v tako stranko, ki je bila sovražno razpoložena proti Slovincem, so slovenski komunisti pognali slovensko delavstvo na Tržaškem. Posledice seveda niso izostale.

Strahotno stanje v slovenskih šolah

Poitaljančevanje Slovencev na Tržaškem se najbolj vidi v strahotnem padanju števila slovenskih otrok v slovenskih šolah na Tržaškem. Poglejmo nekaj števil.

Kolonkovec (Sv. Marija Magdalena Spodnja). Leta 1946 se je za Slovence izjavilo 4045 oseb. Slovenska skupnost pa je pri zadnjih volitvah leta 1965 prejela 206 glasov. Leta 1946 je slovensko šolo obiskovalo 350 otrok, sedaj pa zahaja v slovensko šolo pri Sv. Ani 28 otrok.

Škedenj. Leta 1946 je bilo v slovenskih šolah 200 učencev. Letos jih je samo 18.

Rocol. Po ljudskem štetju iz leta 1946 je bilo v Rocolu 2182 Slovencev. Tam ni sedaj več slovenskih učencev; tudi za vrtec jih ni, čeprav se za ustanovitev slovenskega vrta zahteva samo par otrok.

Barkovlje. V letu 1964 je bilo 3017 Slovencev in je osnovna šola štela 140 slovenskih otrok. Leta 1965 jih je bilo samo še 30.

Rojan. V letu 1946 je bilo 2342 Slovencev in v rojanski šoli 258 slovenskih otrok. V letu 1965 je bilo še samo 25 slovenskih učencev.

Lahko si predstavljamo tiho in očito veselje Italijanov nad tem hitrim umiranjem Slovencev na Tržaškem.

Zločin nad slovenskim narodom

Gornje številke so zadosten dokaz za veliki zločin, ki so ga zagrešili komunisti nad slovenskim narodom. Kar niso tujci v 1400 letih mogli storiti, to so opravili na Tržaškem komunisti v kratkih 25 letih. Na tem lepem in važnem koščku slovenske zemlje imamo danes samo še 25.000 narodno zavednih Slovencev, ki brez vsake podpore svoje matične domovine, z največjim trudom in z največjo požrtvovalnostjo ohranjajo svojo slovensko

narodno zavest, molijo po slovensko, govorijo slovensko, pošiljajo otroke v slovenske šole, gojijo pravo slovensko kulturo in se borijo za politične in druge narodne pravice Slovencev na Tržaškem.

Če bi slovenski komunisti ničesar drugega ne zagrešili kot ta zločin nad Slovenci na Tržaškem, bi bili vredni najhujše obsodbe vsega slovenskega naroda.

Slavko Češnovar

Pazite, konzuli!

Še nam je v spominu dogodek, ki se je zgodil pred dvema letoma v Kopru ob trgovskem pogajanju med Jugoslavijo in Italijo. Po sklepu konference bi bilo treba podpisati skupno izjavo, ki je nosila datum: „V Kopru v Jugoslaviji“. Italijani so podpis odklonili z utemeljitvijo, da Koper ni v Jugoslaviji, ker še niso sklenjene dokončne meje med Italijo in Jugoslavijo. Jugoslaviji je po sklepu Londonske konference iz l. 1954 dana nekdanja Zona B samo v upravljanje.

Ta dni pa sem dobil v roke glasilo Hrvatske seljačke stranke v emigraciji Hrvatski Glas z dne 17. feb. 1968, ki izhaja v Kanadi z geslom: „Hrvatska mora biti svobodna!“ Na uvodnem mestu je članek voditelja te stranke, Mačkovega naslednika dr. Juraja Krnjevića pod naslovom „Za zdjelo leče komunisti prodaju Italiji hrvatski Jadran i Istru“. V njem govori o obisku predsednika jugoslovanske vlade Špiljaka pri predsedniku italijanske vlade, kjer so podpisali nov sporazum, ki daje italijanskim ribičem na Jadranu dovoljenje, ribariti tudi v jugoslovanskih vodah itd. Najvažnejši dogovor pa je, da začasno stanje, sklenjeno na konferenci v Londonu 1954. leta glede odstopa cone B v upravo Jugoslavije, ostane še za naprej nespremenjeno. To se pravi: po 23 letih viseče negotovosti jugoslovanska vlada ni našla za primerno, rešiti jadransko vprašanje, ki bo grozilo še naprej obmejnim Slovincem in objadranskim Hrvatom. Zaključuje tako: „Če niso komunisti zagrešili nobenega drugega zločina nad hrvatskim narodom, bi zaslužili najtežjo obsodbo zaradi svoje zunanje politike proti Italiji — od konca vojne naprej. Omenjeni najhujši njihov zločin ne sme ostati brez javne obsodbe.“

Dr. Tine Debeljak
v Svobodni Sloveniji

Senator Lausche o ustoličenju koroških vojvod in Izjavi ameriške neodvisnosti

Senator g. Frank Lausche je vplivna osebnost v amerškem senatu. To potrjuje dejstvo, da je član zunanje-političnega odbora, t. j. enega od najvažnejših stalnih odborov v amerškem senatu.

Na zasedanju amerškega senata dne 28. novembra 1967 se je med drugimi govorniki priglasil k besedi tudi g. senator Lausche. Pred ameriško senatno zbornico je govoril o ustoličenju koroških vojvod na knežjem kamnu na Gosposvetskem polju. Z izbranimi besedami je poveličeval starodavni demokratiški obred ustoličevanja vojvod, ki naj vladajo Slovincem ter ga spravljal v zvezo s slavno Izjavo neodvisnosti Združenih ameriških držav in nastankom te danes najmočnejše države na svetu.

Lauschetov govor objavljamo v prevodu po stenografskem senatnem zapisniku S. 17195, 96. Glasi se pa takole:

Senator Lausche: Gospod predsednik, nedavno je izšla knjiga z naslovom *The Genesis of the Contractual Theory and the Installation of the Dukes of Carinthia* — O nastanku kontraktualne teorije in ustoličenju koroških vojvod. Knjigo je napisal dr. Jože Felicijan, profesor na St. John College-u v Clevelandu. V tem delu je profesor Felicijan skušal ugotoviti vpliv, ki ga je imelo slavno Bodinovo delo „Republika“ na razvoj kontraktualne teorije na splošno, še posebej pa je skušal ugotoviti vpliv, ki ga je imelo to delo na Thomasa Jeffersona, zlasti pa na osnutek Izjave o neodvisnosti.

V Jeffersonovi kopiji Bodinovega dela, ki ga je Thomas Jefferson imel v svoji knjižnici, je profesor Felicijan odkril, da se je Thomas Jefferson na dveh straneh podpisal z začetnimi črkami svojega imena. Na eni od teh dveh strani je Bodinova definicija in oris tirana. Ta oris tirana sliči v zamisli in besedah orisu tirana, kakor ga najdemo v Jeffersonovem osnutku za Izjavo o neodvisnosti.

Na drugi od teh dveh strani, podpisanih od Jeffersona samega, pa je bil opis ustoličenja koroških vojvod, ki je morda v veliki meri doprinesel k ustanovitvi naše velike države.

Dr. Felicijan je mnenja, da je Thomas Jefferson očitno videl v starodavnem običaju ustoličenja koroških vojvod *common law pre-*

cedent, pravni običaj in potrdilo pogodbene teorije, s katero je utemeljil svojo zahtevo po ameriški neodvisnosti.

Ti važni izsledki dr. Felicijana, ki slone na obširnem proučevanju, so pomembni zaradi njihove zgodovinske vrednosti, kakor tudi zaradi praktičnih zaključkov, ki jih lahko izvajamo iz njih.

Kontraktualna teorija o nastanku oblasti je služila številnim filozofom kot sredstvo, s pomočjo katerega so mogli razložiti odnose med vladarji in podložniki. Kontraktualna ali pogodbeni teorija sloni na več predpostavkah. Prva od teh predpostavk je, da so vsi ljudje enaki, v političnem smislu namreč. Druga predpostavka, ki naravno sledi iz prve, je, da prav zaradi tega, ker so vsi ljudje enaki, nima nihče pravice vladati drugim. Toda vsi dobro vemo, da je družba brez oblasti nemogoča in da v vsaki družbi obstoji oblast v tej ali oni obliki.

Na osnovi teh nasprotujočih si predpostavk, ki so: na eni strani zanikanje pravice vladati drugim, na drugi strani pa potreba po oblasti, se je razvila teorija, da obstoji pogodba med tistimi, ki vladajo in njihovimi podložniki, s tem, da ima vsaka stranka pravice in dolžnosti določene v kontraktu. V tem, gospod predsednik, je bistvo kontraktualne teorije. Probleme, ki nastajajo v zvezi z vladanjem in delitvijo oblasti, je mogoče izraziti s tem, da jih opišemo v obliki pogodbe med vladarji in podložniki.

Mnogi, vključeno tisti, ki so živeli v času ameriške revolucije, so ugovarjali kontraktualni teoriji. Trdili so, da je kontraktualna ali pogodbeni teorija sicer zanimiva, toda v vsem ostalem spada ta teorija v svet domišljije, v katerem živijo filozofi. Nasprotniki kontraktualne teorije so zatrjevali, da še nikdar in v nobeni družbi ni bila sklenjena pogodba s tistimi, ki ji vladajo. Zares, Jefferson sam je mogoče nekoč tako mislil in čutil. Toda končno se je Jefferson prepričal o nasprotnem. Odkril je namreč zgodovinski dokaz, ki ga je prepričal o veljavnosti kontraktualne teorije.

Ob študiju Bodinovega dela „Republika“ se je Jefferson seznanil s starodavnim slovenskim običajem ustoličenja koroških vojvod. Ta

običaj, ki je bil ob času ameriške revolucije še vedno v veljavi, mu je bil živ dokaz za obstoj in veljavnost socialnega kontrakta vsaj med Slovenci.

Gospod predsednik, naj navedem iz knjige dr. Felicijana odstavek, ki vsebuje Bodinov opis tega edinstvenega slovenskega običaja:

„Ničesar ni mogoče primerjati z običajem, katerega se drže na Koroškem, kjer moremo videti še dandanes v bližini mesta Št. Vid marmornat kamen sredi travnika. Na tem kamnu sedi kmet, držeč z desno roko črno kravo, z levo roko pa mršavo kobilo. Kmetu pripada ta pravica v dednosti.

Tisti, ki naj postane vojvoda, prihaja v spremstvu velikega števila plemičev, oblečenih v škrlat, s prapori, ki jih nosijo pred vojvodo.

Vsi so bili oblečeni svojemu stanu primerno, razen vojvode, ki je prihajal kot ubog pastir s pastirsko palico v roki. Kmet, sedeč na kamnu, je zaklical v slovenskem jeziku: „Kdo je ta, ki prihaja pogumno?“ Ljudstvo je odgovorilo, da je to princ. Nato je kmet ponovno vprašal: „Ali je sodnik?“ „Ali mu je mor blaginja dežele?“ „Ali je svobodnega rodu?“ „Ali je prave vere?“ Ljudstvo je odgovorilo: „Je in bode.“ Nato je kmet princa narahlo udaril na lice. Potem, ko je obljubil kmetu, da bo prost javnih bremen, je vojvoda stopil na kamen, zamahnil z mečem in obljubil ljudstvu, da mu bo pravičen sodnik. Vojvoda je prisostvoval maši še vedno oblečen v isto obleko. Nato si je nadel vojvodska oblačila in se vrnil h kamnu, kjer so mu prisegli zvestobo in izkazali čast.“

Rad bi opozoril na dejstvo, da prihajata v tem običaju koroških Slovencev do izraza njih demokratična miselnost kakor tudi tipično ameriški odnos do vlade in oblasti. Bodoč vojvoda ni bil oblečen v razkošna oblačila, nasprotno, bil je oblečen kot človek iz ljudstva. Kmet sedeč na kamnu se je delal ravnodušnega napram bodočemu voditelju vse do tedaj, da je prišlo do sporazuma med obema strankama.

Želel bi tudi opozoriti na vprašanja namenjena vojvodi: Ali more

(Naprej na str. 67)

Splošna deklaracija človeških pravic

Člen 1. Vsi ljudje se rode svobodni in enaki. Obdarovani so z razumom in vestjo in naj se bratovsko obnašajo med seboj.

Člen 2. a) Vsakemu človeku pripadajo vse pravice in svoboščine, razglašene v tej Deklaraciji brez vsake razlike v pokoljenju, barvi kože, jeziku, veri, političnem ali drugačnem prepričanju, narodnem ali socialnem poreklu, gospodarskem položaju, rojstvu ali kakršnem koli drugemu pogoju.

b) Poleg tega se ne sme delati nobenih razlik, osnovanih v političnem, pravnem ali mednarodnem položaju dežele ali teritorija, ki ji pripada, najsij gre za neodvisno državo ali za teritorij, ki je pod zaupano upravo ali pa je podvržen kakršni koli omejitvi samostojnosti.

Člen 3. Vsak človek ima pravico do življenja, svobode in osebne varnosti.

Člen 4. Nihče ne more biti suženj ali tlačan; suženjstvo in trgovanje s sužnji je prepovedano v vseh oblikah.

Člen 5. Nikogar se ne sme mučiti niti kaznovati z okrutnimi, nečloveškimi ali ponižujočimi kaznimi.

Člen 6. Vsak človek ima povsod pravico do priznanja kot pravna osebnost.

Člen 7. Vsi ljudje so pred zakonom enaki in imajo brez razlike pravico na enako zaščito proti vsakemu izjemnemu ravnanju, ki bi kršilo to Deklaracijo in proti vsakemu izživljanju k takemu izjemnemu ravnanju.

Člen 8. Vsak človek ima pravico do učinkovitega pravnega varstva pred pristojnimi državnimi sodišči proti vsakemu dejanju, ki bi kršilo njegove osnovne pravice, priznane v ustavi in zakonu.

Člen 9. Nikogar se ne sme samovoljno aretirati, zapreti ali iztrgati iz dežele.

Člen 10. Vsak človek ima v popolni enakopravnosti pravico do odgovarjajoče pravičnosti in do javnega postopanja pred neodvisnim in nepristranskim sodiščem, ki ima odločati o njegovih pravicah ali obveznostih ali o kazenskih obtožbah proti njemu.

Člen 11 a) Vsak človek, ki je obtožen kaznivega dejanja, ima pravico, da se ne smatra za krivega, dokler se ne dokaže njegova krivda.

po zakonitem javnem postopku, v katerem so mu dana vsa potrebna jamstva za njegovo obrambo.

b) Nikogar ni mogoče obsoditi zaradi dejanj ali opustitev, ki po državnem ali mednarodnem zakonu niso bila kazniva v času, ko jih je storil. Tudi se ga ne sme kaznovati s težjo kaznijo, kakor je bila določena v času, ko je storil kaznivo dejanje.

Člen 12. Nihče ne sme biti izpostavljen samovoljnemu posegom v njegovo zasebno življenje, v družino, stanovanje, dopisovanje, niti ne napadom na čast ali dober glas. Vsak človek ima pravico do zakonske zaščite proti takim posegom ali napadom.

Člen 13. a) Vsak človek ima pravico do svobodnega kretanja in do svobodne izbire svojega bivališča na ozemlju svoje države.

b) Vsak človek ima pravico do izselitve iz svoje, pa tudi iz katere koli države, prav tako tudi do vrnitve v svojo deželo.

Člen 14. a) Vsak človek ima pravico, če je preganjan, da poišče v drugih deželah azil in se ga poslužuje.

b) Na to pravico se ne more sklicevati tisti, katerega zasledujejo zaradi navadnih hudodelstev ali zaradi dejanj, ki so v nasprotnosti z namenom in načeli Združenih narodov.

Člen 15. a) Vsak človek ima pravico do nekega državljanstva.

b) Nikomur se ne sme državljanstvo samovoljno vzeti, niti se mu ne more kratiti pravica, da menja svoje državljanstvo.

Člen 16. a) Moški in ženske, ki so godni za ženitev, imajo pravico stopiti v zakon in ustanoviti družino brez vsake omejitve iz razlogov pokoljenja, državljanstva ali verske pripadnosti; tudi imajo enake pravice glede sklepanja zakona, med zakonom in glede razdružitve.

b) Zakon se sme sklepati samo s svobodnim in popolnim soglasjem bodočih zakoncev.

c) Družina je naravna in osnovna enota družbe in ima pravico do zaščite s strani družbe in države.

Člen 17. a) Vsak človek ima pravico do lastnine sam zase ali v družbi z drugimi.

b) Nikomur se ne sme lastnina samovoljno odvzeti.

Člen 18. Vsak človek ima pravico do svobode mišljenja, vesti in vere. Ta pravica obsega tudi svobodo menjati svojo vero ali prepričanje pa tudi svobodo, da svojo vero ali prepričanje sam zase ali v družbi z drugimi tako zasebno kot javno izpoveduje s poukom, z udeleževanjem, z bogoslužjem in z izpolnjevanjem verskih obredov.

Člen 19. Vsak človek ima pravico do svobodnega izražanja svojega mnenja; obsega tudi pravico, da ne sme biti nadlegovan zaradi svojega mnenja in da sme iskati obvestila in jih razširjati z vsemi sredstvi obveščanja ne glede na državne meje.

Člen 20. a) Vsak človek ima pravico do svobode zborovanja in združevanja v miroljubne namene.

b) Nikogar se ne sme prisiliti, da bi moral pripadati k temu ali onemu združenju.

Člen 21. a) Vsak človek ima pravico, da se bodisi sam neposredno ali po svobodno izvoljenih predstavnikih udeležuje pri vodstvu javnih poslov svoje države.

b) Vsak človek ima pod enakimi pogoji pravico do javnih služb v svoji državi.

c) Ljudska volja je osnova za avtoriteto javne oblasti; ta volja mora od časa do časa priti do izraza v nepotvorjenih volitvah s splošno in enako volilno pravico in tajnim glasovanjem ali v drugačnem enakovrednem postopku, ki jamči svobodo glasovanja.

Člen 22. Vsak človek ima kot član družbe pravico do socialne varnosti; pristojajo mu — z državnimi ukrepi in z mednarodnim sodelovanjem ob upoštevanju državne organizacije in njenih sredstev — gospodarske, socialne in kulturne pravice, ki so mu neizogibno potrebne za njegovo osebno dostojanstvo in za svoboden razvoj njegove osebnosti.

Člen 23. a) Vsak človek ima pravico do dela, do svobodne izbire poklica, do primernih in zadovoljivih delovnih pogojev in do zaščite pred brezposelnostjo.

b) Vsak človek ima pravico brez razlik do enakega plačila za enako delo.

c) Vsak človek, ki dela, ima pravico do primernega in zadovoljivega plačila, ki zagotavlja njemu in njegovi družini človeka vreden obstoj, ki ga je, če treba, izpopolniti z drugimi sredstvi socialnega skrbstva.

č) Vsak človek ima pravico v obrambo svojih interesov ustanavljati poklicna združenja in pristopati k njim.

Člen 24. Vsak človek ima pravico do odmora in prostga časa, do razumne omejitve delovnega časa in od časa do časa plačanega dopusta.

Člen 25. a) Vsak človek ima pravico do primernih življenjskih pogojev, ki bi jamčili njemu in njegovi družini zdravje in blagostanje, zlasti prehrano, obleko, stanovanje, zdravniško pomoč in potrebno socialno oskrbo; ima pravico do zavarovanja v slučaju brezposelnosti, bolezni, invalidnosti, vdovstva, starosti in ob drugih izgubah svojih eksistenčnih sredstev, neodvisnih od njegove volje.

b) Mati in otrok imata pravico do posebne pomoči in podpore. Vsi otroci, zakonski in nezakonski, imajo pravico do enakega socialnega varstva.

Člen 26. a) Vsak človek ima pravico do vzgoje. Pouk mora biti vsaj v osnovnih šolah brezplačen. Osnovni pouk je obvezen. Strokovni in poklicni pouk naj bosta splošno dostopna. Višje šole naj bodo ob upoštevanju sposobnosti in uspehov vsem na enak način dostopne.

b) Izobrazba naj ima za namen popoln razvoj človeške osebnosti ter utrjevanje spoštovanja človeških pravic in osnovnih svoboščin. Goji naj medsebojno razumevanje, strpnost med vsemi narodi, rasami in verskimi skupinami ter naj pospešuje delovanje Združenih narodov za vzdrževanje miru.

c) V prvi vrsti imajo starši pravico določati način vzgoje svojih otrok.

Člen 27. a) Vsak človek ima pravico do svobodne udeležbe pri kulturnem življenju svoje skupnosti, do užitkov umetnosti in sodelovanja pri znanstvenem napredku in njegovih blagodati.

b) Vsak človek ima pravico do zaščite moralnih in materialnih interesov, ki mu pristajajo iz njegovih znanstvenih, literarnih ali umetniških stvaritev.

Člen 28. Vsak človek ima pravico zahtevati, da se uvede socialni in mednarodni red, v katerem se bodo mogle popolnoma uveljaviti pravice in svoboščine, navedene v tej Deklaraciji.

Člen 29. a) Vsak človek ima dolžnosti do družbe, ker samo v njej more svobodno in popolno razviti svojo osebnost.

b) Vsak človek je v uživanju svojih pravic in svoboščin podvržen edinole omejitvam, ki jih postavlja zakon v izključnem namenu, da zagamči priznanje in spoštovanje pravic in svoboščin vseh drugih ljudi in da zadosti upravičenim zahtevam npravnosti, javnega reda in splošnega blagostanja v zares demokratični družbi.

c) Teh pravic in svoboščin se ne sme nikdar izvrševati v nasprotju z namenom in načeli Združenih narodov.

Člen 30. Nobena določba v pričujoči Deklaraciji se ne sme razlagati tako, da bi dajala kakršno koli pravico bodisi državi, bodisi skupini ljudi ali poedini osebi za podvzemanje ali izvrševanje dejanj, ki bi imela namen zatreti katero koli pravico ali svoboščino, navedeno v tej Deklaraciji.

VESTNIK pozdravlja vse bralce in jih prosi, naj širijo gornjo Deklaracijo.

SENATOR LAUSCHE O USTOLIČENJU KOROŠKIH VOJVOD IN
IZJAVI AMERIŠKE NEODVISNOSTI

(Prenos s strani 62)

biti sodnik? Ali mu je mar blaginja dežele? Niso ga vpraševali, ali je plemič, ali je bogat in slaven, niti ga niso povpraševali, ali bo posvečal posebno pozornost raznim interesnim skupinam.

Rad bi vas opozoril, gospod predsednik, kdo je bil prvi, ki je delal obljubo. To je bil vojvoda. Predno mu je ljudstvo priseglo zvestobo, je moral obljubiti, da bo pravičen sodnik.

Slovenci so verovali, da je ljudstvo vir oblasti in ne vladarji.

Slovenci so verovali, da morajo njihovi vladarji priti iz ljudstva in da mora ves narod imeti pravico voliti svoje vladarje.

Slovenci so verovali, da naj tiste, ki jim bodo vladali, odlikujeta dve lastnosti, sposobnost in skrb za občo blaginjo.

Slovenci so verovali, da imajo njihovi voditelji svečano obveznost do svojega ljudstva: biti pravični.

Mi Amerikanci verujemo danes v ista načela. In v času revolucije je v ista načela veroval Thomas Jefferson.

Mogoče je bil Jefferson potrjen po svojem prepričanju, ko je v Bodinovi knjigi čital opis krasnega slovenskega običaja, ki se je ohranil nad tisoč let.

Morda je ameriški način vladanja dobil ponovno potrdilo, ko je Jefferson čital zgodbo o ustoličenju koroških vojvod.

Hvaležni smo, gospod predsednik, profesorju Felicijanu, da je proučil te možnosti.

Nekoč bomo, če ne na Gosposvetskem polju, pa na Sorškem, volili novega vojvodo ki nas bo popeljal v družino svobodnih evropskih narodov od Urala do Atlantika.

Vietnamska koalicija? Glejte, kaj se je zgodilo z Janom Masarykom

(Pod tem naslovom je v svoji koloni v torontskem dnevniku The Telegram g. Lubor J. Zink nedavno objavil nekaj zanimivih podatkov o smrti nekdanjega češkoslovaškega zunanjega ministra Jana Masaryka, katerega so našli mrtvega pod oknom njegovga stanovanja v češkem zunanjem ministrstvu. Ker se v zadnjem času piše, da bodo sedanje češkoslovaške oblasti preiskala okoliščini in smrt Masaryka, bo morda bralce zanimal članek g. Zinka in sem ga zato v celoti prevedel. — O. Mauser.)

Ali ne bi g. Lubor J. Zink hotel raziskati vzroke smrti Borisa Kraigherja? — ?

Ottawa — Rešitev, ki jo U. S. senator in predsedniški kandidat Eugene McCarthy predlagal za konflikt v Vietnamu, je koalicijska vlada, ki naj zadovoljila Hanoi in Viet Cong-ovce.

Kakor komunistični koncept „mirnega sožitja“ tako tudi njihov koncept koalicijske vlade pomeni samo način, s katerim hočejo doseči svoj končni cilj. Ta končni cilj pa je absolutna oblast. Tisti, ki se jim postavijo po robu potem, ko so dosegli koalicijski okvir po njihovih zahtevah, so enostavno odstranjeni.

Prva žrtev take koalicijske zvijače je bila pokopana od komunistov pred 20 leti. Ta žrtev — spremljan do groba z vsem pompom državnega pogreba — je bil češkoslovaški zunanji minister Jan Masaryk.

Po puču v Pragi (februarja 1948) so se komunisti dobro zavedali, da totalitaren režim, ki so ga deželi vsilili, ne bo varen, dokler bo Jan Masaryk med živimi. Bali so se njegove popularnosti doma ter velikega vpliva, ki ga je imel v mednarodnih krogih. Vedeli so tudi, da ga ne bodo zlomili, kot so zlomili starega in bolehnega Beneša. Predvsem pa so se bali, da bi Masaryk znal mobilizirati svetovno javno mnenje proti njim, če bi mu uspelo pobegniti in se pojaviti na zasedanju Združenih narodov, ki so takrat predstavljali še zelo vplivno organizacijo. Tega si niso upali dovoliti in so se ga zato morali na vsak način odkrižati.

Masaryka in še dva druga nekomunistična člana praške koalicijske vlade so komunisti skušali umoriti v decembru 1947, ko so jim za božič po pošti poslali tempirane bombe. Samo previdnosti uslužbencev vseh treh ministrov gre zahvala, da se atentati niso posrečili in da so komunističnim storilcem prišli na sled. Val ogorčenja je zajel deželo po tem incidentu, ki je komuniste prepričal, da bodo pri predvidenih

splošnih volitvah zaradi tega utrpeli velike izgube. Zato so sklenili, da se polaste oblasti tako, da pokažejo silo pred volitvami.

V času februarskega puča (komunisti so potom koalicijske vlade, katero so Benešu vsilili s pomočjo Moskve, prišli do vodstva policije, vojske in obveščevalne službe) so vse vodilne demokrate pridržali v hišnem zaporu, le Jana Masaryka se niso upali dotakniti. Da bi zapeljali zapad v še večjo zmedo glede dogodkov, ki so se odigravali v Češkoslovaški, so celo paradiralj ime Masaryka kot zunanjega ministra novega režima.

V zgodnjem jutru 10. marca 1948 je oskrbnik našel mrtvo truplo Masaryka pod oknom njegovega stanovanja v češkem zunanjem ministrstvu. Komunisti so takoj razglasili, da je Masaryk napravil samomor.

Jaz sem Masaryka spoznal za časa vojne v Londonu, kjer je bil vodilni član Beneševe vlade v begunstvu. Po vojni je bil moj šef v Pragi. Njegova osebnost z nenavadno bistrovidnostjo in prijaznostjo je prevzela vsakogar, ki je prišel z njim v stik, pa naj je bil to močen ali skromen zemljan. Ni pa bil človek, ki bi napravil samomor. Vsekakor ne, da bi skočil s četrtega nadstropja v smrt.

Zadnji privatni razgovor, ki sem ga imel z njim, je bil v tragičnih dneh komunističnega puča. Predno sem odšel, sem mu povedal, da sem se odločil, da bom zapustil deželo. Masaryk mi je stisnil roko v slovo in dejal: „V Londonu se vidiva.“

Potrdilo, da je Masaryk imel namen oditi v tujino, je pozneje prišlo še iz drugih virov. Ena teh je bila angleška pisateljica Marcia Davenport, dolgoletna prijateljica Masaryka. Ona je bila v Pragi za časa krize.

Na dan 7. marca je Masaryk prosil gdč. Davenport, naj se vrne v Anglijo s sporočilom za Sir Robert Bruce Lockharda in Sir Orme Sargenta, stalnega šefa inozemske pisarne, da ima namen pobegniti. Po vsej verjetnosti so komunisti potom prisluškovalnih naprav temu razgovor med Masarykom in gdč. Davenport prisluškovali. Vedeli so, da morajo hitro nekaj ukreniti.

Nek visok komunistični uradnik, ki je bil aretiran in likvidiran za časa čistk l. 1950, je povedal enemu soujetnikov, kateremu se je posrečilo pozneje pobegniti, da so Masaryka prestregli agenti tajne policije in ga ustrelili, ko je bil na poti na letališče, kjer ga je čakalo letalo, da ga odpelje v Anglijo. Po izjavah tega uradnika je bil morilec

častnik sovjetskega NKVD, v Pragi znan kot major Schram in takrat šef komunistične tajne policije v Češkoslovaški.

Masarykovo truplo so potem pripeljali nazaj v ministrovo stanovanje in ga tam vrgli skozi okno, da bi z namišljenim samomorom zakrili svoje dejanje. Schram, ki je izvršil svoj posel na direktno zapoved Beria, je bil pozneje sam ustreljen in ubit od češkega patriota Milana Choca, katerega so komunisti ujeli in usmrtili.

New York Times je tudi svoj čas objavil pričevanje in izjavo, ki jo je dal dr. Vaclav Teply, policijski zdravnik, katerega so klicali, da je podpisal Masarykov mrtvaški list. V tej izjavi, ki je bila pritiho-tapljena iz Češkoslovaške, dr. Teply trdi da je našel v Masarykovem til-niku luknjo, ki jo je napravil strel, da pa mu je Vaclav Nosek, komu-nistični minister za notranje posle ukazal podpisati že izpolnjen mrt-vaški list, kjer je bil vzrok smrti označen kot samomor.

Nekaj mesecev pozneje (točneje 6. junija 1948) so našli dr. Teply-a mrtvega. Po uradnih izjavah si je sam po nesreči vbrizgal smrtonosna zdravila namesto zdravila za olajšanje lumbaga.

Oskrbnik, ki je našel mrtvega Masaryka na dvorišču češkega zu-nanjega ministrstva, je prav tako brez sledu izginil. Prav tako so mrtvi vsi visoki komunisti, ki so vedeli kaj se je zgodilo, ne pa nekdanji sov-jetski pomožni zunanji minister Valerin Zorin, ki je takrat prišel v Prago, da je osebno vodil komunistični puč in ki danes sedi v Parizu kot kremeljski ambasador, brez dvoma čakajoč primerne prilike (ka-tero sam pomaga ustvarjati), ki bo komunistom pomagala zaseči oblast tudi v Franciji.

Trenutno vrenje v Češkoslovaški, ki je tisoče študentov privedlo na grob pokojnega Jana Masaryka, bo verjetno vodilo tudi do razjasnje-nja zagonetnih dogodkov, ki so se odigravali v Pragi pred 20 leti.

Dovolj pa je že znano, kako komunistična zvijača z mirnim so-žitjem in koalicijsko vlado deluje. Povojna Češkoslovaška je bila naj-boljša preizkušnja zato.

Senator McCarthy bo pametno ravnal, če bo prej vse koristne dokaze, ki so na razpolago, temeljito preštudiral in dognal, kam „re-šitev s koalicijo“ vodi.

S komunisti nobenega sodelovanja!

Eni pravijo in pišejo, da se komunizem spreminja, da napreduje v smeri svobode, da se demokratizira in da je zato mogoče s komunisti sodelovati.

Še mnogo več pa jih je, ki pravijo, da je komunizem še prav tak, kot je vedno bil: absoluten gospodar nad življenjem, mišljenjem in delovanjem vseh, ki jih je zaslužnil, ki ne pozna in ne prizna svobode nikomur, ki ni z njim, ki bi ne pozna nobene demokracije, nobenega večstrankarskega političnega sistema, ki je znak prave demokracije, in ne prizna nobene ustanove in organizacije, s katero bi moral deliti svojo oblast.

Kaj je resnica, kdo ima prav?

Trditev, da se komunizem spreminja, sloni na napačni oceni nekaterih zunanjih dogodkov za železno zaveso. Res je, da za železno zaveso vre, da kaže ljudstvo nezadovoljstvo, da imajo dijaške demonstracije, da v gospodarstvu privzemajo zopet nekatere „kapitalistične“ oblike, da nekatere komunistične države težijo za samostojnejšo zunanjo politiko (npr. Romunija), ali za večjo „liberalizacijo“ (npr. Českoslovaška).

Vsi ti dogodki in vse to vrenje dokazuje samo to, da imajo tudi za železno zaveso nekateri ljudje dovolj poguma, da pokažejo svoje nezadovoljstvo z obstoječimi razmerami, in dokazujejo tudi to, da je življenje močnejše od zmotnega komunističnega nauka in da morajo komunisti v nekaterih točkah svojega programa popuščati. Ne dokazujejo pa ti dogodki niti v najmanjši meri, da bi se spremenil komunizem in da bi se zlasti spremenili njegovi temelji. Komunizem je bil prej in je tudi sedaj najstrožje ateističen, materialističen, diktatorski, do nasprotnika nečloveški, v katerem ni najmanjšega sledu demokracije, ne spoštovanja človeškega dostojanstva in svobode.

Da bi komunizem vzbudil vtis, da se je spremenil, skriva svoje pravo ime in nastopa pod imenom socializma. Komunistične republike niso komunistične, ampak socialistične, njihov nauk je socializem, njihove organizacije se navadno imenujejo socialistične. Vse to delajo z namenom, da varajo naivni zapadni svet in da vzbudijo mnenje, da prvotnega, nečloveškega komunizma ni več, da se je spremenil v pohlevni socializem, ki ni vendar nič slabega. Zapadni demokratični socializem si je namreč v zadnjih desetletjih pridobil ugled in ta ugled bi komunisti radi izkoristili zase. Zato se odevajo v plašč socializma. Je pa med zapadnim socializmom in komunizmom silna, lahko rečemo nepremostljiva razlika. Poglejmo samo vzgled slovenskega socialističnega prvaka, nedavno umrlega dr. Celestina Jelenca. Bil je velik socialist, velik demokrat in graditelj naše skupnosti. Toda odklanjal je odločno komunizem in ga je smatral za največjega sovražnika slovenskega naroda in vsega človeštva.

Sedaj pa še pogledjmo, kdo so tisti, ki pravijo, da se je komunizem spremenil. To so predvsem navadni koristolovci, ki se zaradi svojih po-

litičnih ambicij, zaradi osebnih koristi klanjajo in prodajajo rdečemu molohu za skledo leče. To so ljudje brez prepričanja, hinavci in zajedalci človeške družbe. Večkrat se celo odevajo v krščanski plašč, kar pa jih ne moti, da ne bi udarili tudi npr. po slovenski cerkvi in ji očitali razne grehe.

O spremembi komunizma govorijo tudi tisti „previdni“ v zapadnem svetu, ki uživajo vse dobrine demokracije, svobode in visokega standarta na zapadu, pa drže za vsak slučaj še eno železo v ognju, če bi le komunizem zmagal. Takih smo imeli mnogo doma med komunistično revolucijo, takih je polno po svetu še danes.

Zavedajmo se, da je komunizem v svojih temeljih povsod enak od Vladivostoka do Trsta, pa od Severnega morja do Odese, v Sovjetski Rusiji, na Kitajskem in na Kubi ter seveda tudi v Jugoslaviji. Da, tudi v Jugoslaviji in tudi v Sloveniji, čeprav nekateri iz nekaterih izbruhov ljudskega nezadovoljstva in iz nekaterih demagoških izjav vodilnih komunistov sklepajo na evolucijo in demokratizacijo komunizma in ponujajo sodelovanje.

Za nas slovenske izseljence in še prav posebej za slovenske protikomunistične borce ne more biti nobenega dvoma, da s komunisti ni mogoče nobeno sodelovanje, najmanj ideološko, pa tudi ne politično. Tega načela ne postavljamo samo iz čustvenih razlogov, ker ne moremo pozabiti na tisoče pomorjenih Slovencev in Slovenk, zlasti ne slovenske vojske, ki ni bila pobita na bojnem polju, ampak pomorjena od komunistov po končani vojni.

Toda mi ne pravimo samo, da ne more biti s komunizmom nobenega barantanja in sodelovanja, ampak pravimo tudi, da velja komunizmu boj do konca. Z nobenim zlom — in komunizem je največje zlo v vsej človeški zgodovini — ne more biti kompromisa in ne sodelovanja, tudi ne v sklopu Socialistične zveze, kot nekateri predlagajo.

Osvobodila nas bo samo resnica. Komunizem pa ni drugega kot zanižanje resnice, je v svojem bistvu laž. Zato se ne dajmo varati ne od koristolovcev, ne od hinavcev in tudi ne od navrnežev. S komunizmom in s komunisti nobenega sodelovanja!

Franc Zorec — Kocelj

VESTNIK nima iztirjevalcev. Zato lepo prosimo nakažite naročnino ali pa oddajte prispevek odbornikom DSPB.

SPOMINI VLADIMIRJA VAUHNIKA V NEMŠČINI

Spomini pok. polkovnika Vladimirja Vauhnikova Nevidna fronta so izšli leta 1965 v založbi Svobodne Slovenije v Buenos Airesu. Tako med Slovenci v Argentini, kakor drugod po svetu so vzbudili veliko zanimanje.

Za spomine pok. polkovnika Vladimirja Vauhnikova so se pa začeli zanimati tudi drugi narodi. Poročali smo, da je v pripravi nemška izdaja ter da bi jih nekateri radi izdali tudi v angleščini in francoščini. V koliko so ta prizadevanja napredovala, nam ni znano, pač pa so nemški prevajalci Vauhnikovih spominov z njegovim bratom g. dr. Milošem Vauhnikom uredili, da so nedavno ti spomini izšli v nemškem jeziku.

Nemški prevod spominov Vladimirja Vauhnikova ima naslov „Memoiren eines Militärattachés“ ter podnaslov „Ein Kampf gegen das Fingerspitzengefühl Hitlers“. Spodaj na ovitku je napis „Generalstaboberst Vladimir Vauhnik“. Na ovitku je tudi Hitlerjeva slika. Na zadnji strani ovitka je Schellenbergova ugotovitev:

„Vauhnik hat die deutschen Offensivpläne, die Stärke der Heeresgruppen, die Zusammenstellung der Armeen und selbst die von Hitler geplante Bombardierung Belgrads als dringende Warnmeldung an den jugoslawischen Generalstab weiter gegeben.“

Hitler der über Keitel davon erfuhr, geriet in Raserei, auch gegen mich, der ich den verdammten Kerl noch nicht eingesperrt hätte.“

Izdaja Vauhnikovih spominov v nemščini ima eno poglavje več kot slovenska Nevidna fronta in sicer poglavje „Die letzten Tage in Berlin zwischen 25. März und 6 April 1941“.

Knjigo je natisnila na finem papirju tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu. Velika pomankljivost nemške izdaje Vauhnikovih spominov je pa, da iz slovenske izdaje ni prevzela številnih važnih pojasnil in opomb, zlasti tistih, ki se nanašajo na vračanje slovenskih domobrancev. Res velika škoda.

(Svobodna Slovenija)

CVETJE K DNEVU REPUBLIKE IN DNEVU ARMADE

Ne morem si kaj, da ne bi vključil v ta pregled nekaj citatov, ki bi jih morali naši ljudje doma kritično oceniti in zahtevati, da jih ljudje, ki jih izrekajo, tudi dosledno spoštujejo, kajti vse preveč visoko do-

nežih besed je izrečenih ob raznih slovesnostih in obletnicah, ki v praksi nič ne pomenijo ali pa nasprotujejo dejstvu. Sergej Kraigher, predsednik skupščine Socialistične Republike Slovenije, je za „Dan republike“, 29. novembra 1967 zapisal med drugim sledeče:

„Politične odločitve in razvijanje družbenih odnosov niso več monopol političnih strank oziroma njihovih vodstev niti ne ene same stranke, ampak postajajo iz leta v leto bolj stvar delovnih ljudi samih, organiziranih v Socialistični zvezi, bistven del njihovega dela in življenja kot združenih delavcev, občanov in državljanov. Kot vodilna idejna politična sila se tudi Zveza komunistov uveljavlja vedno bolj učinkovito v samem sistemu družbenega samoupravljanja.“

Sergej Kraigher je ob isti priliki zapisal tudi tole: „Predvsem zaradi odpora zahodnih zaveznikov na mednarodnih konferencah se v mejah Slovenije in Jugoslavije niso združili vsi Slovenci.“

Ob priliki „Dneva republike“ je Tito dal intervju beogradski Politiki, ki ga je zaključil s sledečo mislijo:

„Glejte, da bo ta list zmerom imel takšno vsebino, ki iz otroka ne bo delala „heroja“ s pištolo v roki temveč bo razvijala poštenje, pravičnost in viteštvo v človeku.“ Upam, da bo imel kdo korajžo poslati Titu primerke učbenikov in mladinskih listov iz prvih deset let „republike“.

Generalpodpolkovnik Janko Sekirnik je ob Dnevu Jugoslovanske Ljudske Armade govoril o „Ljudskem“ značaju armade, obenem pa trdil, da ima članstvo ZKJ v armadi „neprecenljivo vlogo“. Ali lahko nepartijec postane višji oficir? Ako

ne more, kako „Ljudska“ je potem „Ljudska armada“ Jugoslavije?

Med drugim je gen. ppolk. Sekirnik zagotovil, da „o čvrsti povezanosti JLA z ljudstvom“ govori tudi dejstvo, da 25% vojakov ostane v enotah na področju svoje republike. A kar se tiče stroškov za to armado, bodo letos potrošili 6.030 milijonov novih dinarjev ali povprečno 301 novi dinar na prebivalca v primeri z lanskim letom, ko so porabili 5.831 milijonov novih dinarjev ali povprečno 260 novih dinarjev na prebivalca. „V primerjavi z ZDA je to sicer šestnajstkrat manj, vendar je to za naše gospodarstvo le precejšnja obremenitev, ki pa ju upravičuje nujsnost sedanjega položaja,“ je rekel Sekirnik. Vprašanje je, ali ta „položaj“ ogroža državo in narod — ali samo režim in partijo? Ogromnost vsote, ki jo trošijo za varstvo enopartijskega režima, je „samo šestnajstkrat manjša“ od vsote, ki jo trošijo ZDA. „Samo“ ZDA nimajo šestnajstkrat več ozemlja in prebivalstva in po komunističnih trditvah vodijo imperialistične akcije po celem svetu. Proporcionalno vzeto je torej vsota, ki jo Titov režim troši na svoje — ne „Ljudske“ obožene sile, gospodarsko in zunanje-politično neopravičljivo. Ali pa misli Tito poslati prostovoljce v Vietnam?

(Klic Triglava)

V DUHU DIALOGA

Časi se spreminjajo. Z njimi tudi navade in običaji. Tako se je zgodilo, da je jugoslovanski generalni konzul ing. Marijan Tepina 7. marca opravil vljudnostni obisk pri novem goriškem nadškofu msgr. Ceccoliniju.

Po tem obisku je beneški dnevnik Gazzettino poročal, da je ing. Tepina z zadovoljstvom izjavil goriškemu nadškofu, da je slovenska manjšina deležna vzornega ravnanja s strani oblasti.

Ko je goriški Katoliški Glas javno vprašal generalnega konzula, kaj je na tem, je ta poslal pojasnilo, v kaerem je izjavil, da med njim in nadškofom ni bilo govora o položaju slovenske manjšine, ampak le o odnosih med sosednimi mesti in pokrajinami. In ti da so dobri. Generalni konzul je končal, da vendar ni mogel dati take izjave, kakor je poročal beneški dnevnik.

(Klic Triglava)

MNENJE NARODNE MANJŠINE

V zaključku govori izjava še o možnosti dialoga med emigracijo in matičnim narodom ter se pri tem seveda zavzema za dialog z naprednimi silami v emigraciji ter v svetu sploh. Nikakršno sodelovanje pa ni mogoče s tistimi, ki jim je tako kot v najtežjih trenutkih slovenske narodne zgodovine tudi danes pri srcu vse kaj drugega kot pa resnične koristi slovenskega naroda — zaključuje izjava. Ni težko razumeti, kam merijo zadnji stavki. Dialog je torej po menju SZDL možen le s progresisti...! Saj to vidimo tudi v zamejstvu, ko silijo slovenske levičarje v tuje proletarske stranke!

Še druga izjava. Komisijo za mednarodne odnose pri slovenskem Parlamentu je podprla kandidatura Doberdoba za namestitev protosinhrona, kot predlagajo italijanski krogi naše dežele. Pri tem pa zahteva, da vladi Jugoslavije in Italije poskrbita za zaščito slovenske skupnosti na tem ozemlju.

Brez dvoma je v teh dokumentih

nekaj novosti, ki jih zlasti zamejski Slovenci pozitivno sprejememo. To zlasti kar zadeva poudarek na potrebi popolne zaščite, ki je še nimamo. (Čeprav je pred dnevi jugoslovanski generalni konzul iz Trsta izjavil goriškemu nadškofu, da uživa manjšina vzorno ravnanje...)

Po drugi strani pa lahko zabeležimo, da se režimski krogi zavedajo nerodnosti, v kateri so se znašli zaradi osnovanih kritik na račun nezanimanja za manjšine. Zdaj je na njih, da dokažejo „neobjektivnost“ podobnih trditev. Mi bomo še ostali tega mnenja vse dotlej, dokler bodo komunistični oblastniki dejansko podpirali le en del slovenske manjšine!

Tudi si ne bomo nikdar dovolili, da bi nam komunisti solili pamet, kaj so resnične koristi slovenskega naroda in da bi zato iskali sodelovanje pod nekim diktiranim okriljem. Kot polnopraven del slovenskega naroda hočemo še dalje prispevati za rast in procvit Slovenije, brez kakršnegakoli pokroviteljstva.

(Svobodna Slovenija)

„...Kaj znancev že zasula je lopata...“

(Šest mesecev po smrti Srečka Beliča)

V pozni jeseni leta 1944 je Šentviški bataljon v jurišu zasedel vas Brezovo. Lahke strojnice in brzostrelke so redčile partizanske vrste, ki so v begu pred junaškimi domobranci zapustili na bojišču ne samo mrtve, ampak tudi ranjene tovariše.

Domobranski medicinec — bolničar je klečal pri ranjenem partizanu in mu z injekcijo reševal življenje. Mirno je porinil iglo v mehko meso in pritiskal na bat, da je serum iztekal med mišičevje. Ranjeni partizan je nemo strmel v domobranskega bolničarja; zadobljene rane so mu vzele fizično moč in strle duševno, ko je opazil, da so ga tovariši zapustili in se zdaj nahaja med samimi domobranci. Bil je prepričan, kot je pozneje pripovedoval, da ga čaka usoda „13. brigade“. Šele, ko mu je medicinec dal pod glavo nahrbtnik, je dobil nekaj upanja, da ga le morda ne bomo „likvidirali“.

Še predno je medicinec iztisnil iz igle zadnjo kapljico seruma, se je nek borec zadržal nad njim:

„Hudča! kaj pa delaš?“ — in naperil puško nanj: „Hočeš, da še tebe spodnesem?“

Medicinec se še premaknil ni. Mirno je izpraznil tubo do dna, popravil še enkrat nahrbtnik pod ranjenčevo glavo, nato pa vstal in dvignil tubo visoko v zrak, kot da bi se hotel prepričati, če je prazna. Pridržal je iglo tik pod domobrančevim nosom, tako da je moral sitni domobranec izmakniti glavo, sicer bi mu konica igle predrta precej dolg nos.

„Ti veš, kakšna je tvoja dolžnost?“ je mirno vprašal medicinec.

„Vem, zaprmej tristo zločedov, da vem!“ je z gotovostjo odgovoril domobranec.

„In jaz, kakšna je moja,“ je mirno odvrnil sanitejec in pohitel k drugemu ranjenemu partizanu.

Takšen je bil domobranski bolničar — medicinec Srečko Belič.

S Srečkom sva se srečala na postojanki v Št. Vidu. Pozneje sva delila isto usodo v taborišču Servigliano in Senegalia ter se spet našla na koncu begunske poti — tu v Argentini, kjer ga je 4. novembra lani doletela prezgodnja smrt. Zapušča ženo Anico roj. Groznik in tri nepreskrbljene otroke: Janeza, Alenko in Nuško.

S svojim brezkompromisnim javnim delom je dokazoval, koliko ljubezen je čutil do rodne grude in vsega, kar je še slovenskega ostalo v tujini.

Z govornikom ob Tvojem odprtem grobu Ti kličem: S tem prgi-

ščem slovenske zemlje, ovezanim s slovensko trobojnico, ki ga spuščam v Tvojo gomilo, stopi ob poslednji sodbi pred Gospoda vsega stvarstva in On Te bo sodil kot vernega Slovenca, ki je ostal svojemu narodu zvest do poslednjega diha. Večna luč naj Ti sveti in v miru božjem počivaj v tuji zemlji. Tvoji soborci Te bomo ohranili v častnem spominu!

R. B.

DOLINA PADLIH

Španski državni poglavar Franco ne velja za velikega demokrata. Njegova "organska demokracija" ima mnogo znakov avtoritarnega režima.

Je pa Franco napravil nekaj, česa ni napravil še noben avtoritarni režim, najmanj pa kak komunistični režim. Po končani državljanski vojni v Španiji dal Franco vse padle borce — komuniste in protikomuniste — pokopati na velikem in veličastnem skupnem pokopališču v Dolini padlih. V tej dolini je postavljen skupen spomenik za vse padle borce brez izjeme.

Naj o Francu misli vsakdo kar hoče, priznati mora, da je s tem napravil veliko krščansko in človečansko gesto. Sklenil je narodno spravo med mrtvimi borci. Počastil je spomin bocev z obeh strani. Ravnal je po načelu, da smo v vojni nasprotniki, po smti pa bratje.

Tako je storil zmagovalec v španski državljanski vojni.

Kaj pa so pri nas doma storili komunistični zmagovalci? Ali so pokopali vse žrtve v skupni grob? Ali so postavili vsem žrtvam skupen spomenik? Prav nič takega niso storili. Izravnali so domobranske grobove in grobove velikih slovenskih javnih delavcev, uničili so spomenike na grobovih svojih nasprotnikov, v nekaterih primerih celo požgali in pometali v reke kosti pobitih protikomunističnih borcev. To je komunistično človečanstvo in socialistični humanizem.

Ko se danes govori in piše o narodni spravi, moramo najprej vprašati, koliko želja in volje po taki narodni spravi pa so pokazali komunisti. Niti mrtvim niso dali dolžne časti, niti toliko časti, kot jim jo je dal Franco, ki ga komunisti tako radi proglašajo za fašista in avtoritarca. Zmagovalec mora napraviti prvi korak pri spravi. Naši komunisti tega še niso storili in zato je vsako govorjenje o spravi cdveč.

Franc Zorec — Kocelj

ZAKAJ AKTIVNI OFICIRJI NISO AKTIVNEJE POSEGLI V VODSTVO VAŠKIH STRAŽ?

Andrej Glušič je v Klicu Triglava (št. 346) objavil članek z naslovom „Kolektivne krivde ni!“ V tem članku piše tudi o tem, zakaj aktivni oficirji niso aktivneje posegli v vodstvo vaških straž. Glušič pravi med drugim tudi tole:

„V taborišču Gonars sta po umoru bana dr. Natlačena (13. oktobra 1942) prišla k meni dva rezervna oficirja in politika iz katoliškega tabora, drugače moja dobra prijatelja, in zahtevala, da kot komandant taboriščne organizacije J. G. v D. pregovorim oficirje, naj se javijo za skupno borbo z italijansko vojsko proti partizanom. Način odhoda in prijave naj bi z italijanskimi oblastmi uredil naš starešina in predstavnik pri italijanskem taboriščnem poveljstvu kapetan bojnega broda Anton Klinar. Zahtevo sem odločno odbil, češ da med nami in Italijani ne more biti nobenega vojaškega sodelovanja. Mi do konca vojne ostanejo sovražniki. Posetil sem takoj kapetana b. b. Klinarja in mu pojasnil zahtevo politikov, katerim se je pridružilo šest aktivnih oficirjev, ožjih prijateljev Rupnikovih sinov. Kapetan b. b. Klinar je bil odločno na moji strani in odbil vsak tozadevni razgovor z italijanskimi vojaškimi oblastmi. Po povratku v Ljubljano 24. aprila 1943 sem zbranim oficirjem na vrtu kavarne „Zvezda“, v kateri smo se morali javiti komandantu italijanskega armadnega zbora generalu Gambari, sporočil ukaz takratnega komandanta J. V. v D., da nobeden ne sme stopiti v Vaške straže (podčrtal urednik). Pred zgodovino in pred zato pristojnimi vojaškimi sodišči bodoče demokratične Jugoslavije prevzemam vsako odgovornost za ti dejanji.“

To je strašna samoobtožba visokega jugoslovanskega oficirja. Ko je bil slovenski narod v najstrašnejšem položaju v svoji zgodovini, ko je krvavo potreboval vojaško izvežbanih oficirjev za svojo, od komunistov mu vsiljeno borbo, je tedaj Mihajlovičev komandant za Slovenijo ukazal, da ne sme noben oficir vstopiti v Vaške straže. Te Vaške straže je pomagala organizirati in jih je med seboj povezovala Slovenska legija, ki pa je bila vključena v Mihajlovičevo vojaško organizacijo. S tem ukazom sta se strinjala Glušič in Klinar in še mnogi oficirji, ki bi s svojim vojaškim znanjem lahko rešili tisoče slovenskih življenj in bistveno vplivali na potek in razvoj komunistične revolucije v Sloveniji. Slovenski narod si bo to zgodovinsko izjavo zapomnil. Zapomnil pa si bo tudi, da pa se je vendar našlo nekaj aktivnih oficirjev (celo nekaj Srbov je bilo med njimi), ki so se zavedali svoje

dolžnosti, da morajo po prisegi, ki so jo položili, braniti svoj narod pred zunanji in notranji sovražniki. In ali komunist ni bil največji notranji sovražnik slovenske naroda in tudi vseh drugih svobodnih narodov?

Smersu Rudolf

DRUŠTVO SLOVENSKEH PROTIKOMUNISTIČNIH BORCEV
V ARGENTINI

Buenos Aires, 4. marca 1968.

P. n.

Društvu S. P. B. — Tabor

Buenos Aires

Spoštovani!

25-letnica ustanovitve Slovenskega domobranstva je tako velik praznik, da nas ne sme najti razdvojene; zato predlagamo skupno proslavo in prosimo, da nam sporočite imena delegatov za pripravo in izvedbo iste.

Ker nas do proslave loči le malo časa, prosimo odgovora do konca tega meseca.

Za starešinstvo DSPB

R. Bras, tajnik

VABILO G. RUPNIKA

Castelar, 15. 3. 1968.

Spoštovani!

Vljudno Vas vabim, da se udeležite važnega prijateljskega sestanka domobrancev, ki bo v nedeljo, dne 31. 3. 1968 ob 10 v Aetneo Don Bosco, Ramos Mejía.

Če želite ostati na obedu (asadu) prijavite se do 27. t. m. na telefon št. 621-2112 ali št. 621-2117.

Dobrodošli in lepo pozdravljeni!

Vuk Rupnik

Poročilo o skupnem sestanku je v Vestniku 1968/I, stran 47.

DRUŠTVENE NOVICE

TORONTO. Na predlog DSPB Toronto se bodo te dni pričeli razgovori o skupni proslavi 25-letnice domobranstva z DSPB Tabor. Tozadevno je predsednik krajevne organizacije DSPB Tabor soborec Stane Pleško začel razgovor s tisk. ref. O. Mauserjem.

Gilbert:

Darovali so:

	invalid. fond	tisk. fond
Pučko Andrej	2.—	3.—
Medved Franc	2.—	1.—
Godnik Miha	2.—	1.—
Krulc Franc	1.—	—
Zupančič Tone	1.—	—
Rev. Dolšina Janez	5.—	—
Rev. Šuštaršič Janez	5.—	—
Rev. Vovk Jože	1.—	—
Perčič Andrej	—	5.—
Perčič Andrej ml.	—	0.50
šešek Vladimir	—	1.—
Menart Metod	—	3.—
Skupno (v dolarjih)	19.—	14.50

Iz poročila M. Menarta. Vsem darovalcem iskrena hvala!

TISKОВI FOND:

G. Jože Albreht, Ramos Mejía, 1000 pesov. Iskrena hvala.

POPRAVI!

V zadnji številki so darovi gg. Buda, Cofa, Kosančiča — skupaj 3.000 pesov, bili za Invalidski fond in ne za Tiskovni. Popravljamo pomoto, darovalce pa prosimo, naj nam oprostite tega „škrata“. Uredništvo.

VSEBINA: La revolución comunista en Eslovenia — 25 de mayo — Ob
50-letnici 29. oktobra 1918 — Vsi Slovenci v eno državo (R. Smersu) —
Nov komunistični zločin (Slavko Češnovar) — Pazite konzuli (dr. Tine
Debeljak) — Ustoličenje koroških vojvod (Senator F. Lausche) — Splošna
deklaracija človeških pravic — Vietnamska koalicija — Masaryk (Zink -
O. Mauser) — S komunisti nobenega sodelovanja (Franc Zorec) — Brali
smo — Kaj znanecv že zasula je lopata (R. B.) — Dolina padlih (Franc
Zorec-Kocelj) — Prejeli smo — Društvene novice.

Correo
Argentino
Suc. 7

TARIFA REDUCIDA.
Concesión No. 6830

Propiedad Intelectual
No. 923973 — 14-2-1967
Ramón Falcón 4158, Bs. As.